

Cuprins

Prefață.....	7
Cuvânt-înainte.....	9
Listă de abrevieri.....	11

CAPITOLUL I

CRONOLOGIA CONSTRUCȚIEI EUROPENE.....	13
I.1. Precizări prealabile. precursorii integrării europene.....	13
I.2. Instituirea Comunității Europene a Cărbunelui și Oțelului – CECO.....	14
I.3. Instituirea Comunității Economice Europene (CEE) și a Comunității Europene a Energiei Atomice (CEEA sau Euratom).....	16
I.4. De la Europa „celor 6 state” la o Europă deschisă spre extindere, spre o Uniune Europeană.....	20
I.5. Uniunea Economică și Monetară.....	21
I.6. Actul Unic European (AUE).....	22
I.7. Tratatul de la Maastricht(TMs) - Tratatul asupra Uniunii Europene.....	24
I.8. Tratatul de la Amsterdam (TA).....	27
I.9. Tratatul de la Nisa. Noi extinderi ale Uniunii Europene.....	30
I.10. Tratatul de la Lisabona – Tratat de reformare a Uniunii Europene.....	32
I.10.1. Precizări prealabile.....	32
I.10.2. Tratatul de la Lisabona de modificare a Tratatului privind Uniunea Europeană (TUE).....	33
I.10.3. Tratatul de la Lisabona de modificare a Tratatului de instituire a Comunității Europene denumit Tratatul de funcționare a Uniunii Europene (TFUE).....	39

CAPITOLUL II

UNIUNEA EUROPEANĂ – ETAPĂ NOUĂ ÎN PROCESUL DE INTEGRARE EUROPEANĂ PROMOVAT PRIN CREAREA COMUNITĂȚILOR EUROPENE.....

II.1. Uniunea Europeană până la Tratatul de la Maastricht.....	46
II.1.1. Comunitățile Europene.....	46
II.1.2. Cooperarea politică europeană.....	49
II.1.3. Consiliul European.....	50
II.2. Uniunea Europeană - de la Tratatul de la Maastricht la Tratatului de la Lisabona.....	52
II.2.1. Originea și natura juridică a Uniunii Europene.....	52
II.2.2. Comunitățile Europene - primul pilon al UE - potrivit TMs.....	54
II.2.3. Politica Externă și de Securitate Comună (PESC) – al doilea pilon al Uniunii Europene - potrivit TMs.....	58
II.2.4. Justiția și Afacerile Interne (JAI) – al treilea pilon al Uniunii Europene.....	58

II.2.5. Competența Curții de justiție a Comunităților Europene	59
II.2.6. Uniunea Europeană potrivit revizuirii Tratatului de la Maastricht prin Tratatele de la Amsterdam și Nisa	59
II.2.7. Uniunea Europeană potrivit Tratatului de la Lisabona	62
II.3. Aderarea de noi state la Uniunea Europeană	66
II.3.1. Condițiile pe care statele trebuie să le îndeplinească în vederea aderării la Uniunea Europeană	66
II.3.2. Apartenența la Uniunea Europeană	70
II.3.3. Statutul de cetățean al Uniunii Europene	73
II.3.3.1. Cetățenia Uniunii potrivit Tratatului de la Maastricht	73
II.3.3.2. Cetățenia Uniunii potrivit Tratatului de la Amsterdam	74
II.3.3.3. Cetățenia Uniunii potrivit Tratatului de la Nisa	75
II.3.3.4. Cetățenia Uniunii potrivit Tratatului de la Lisabona	76

CAPITOLUL III

DEFINIȚIA, SPECIFICUL ȘI PRINCIPIILE DREPTULUI UNIUNII	83
III.1. Definiția dreptului Uniunii	83
III.2. Specificul dreptului Uniunii	85
III.3. Principiile dreptului Uniunii Europene	87
III.3.1. Ordinea juridică a Uniunii Europene	87
III.3.2. Principiul priorității/supremației dreptului Uniunii Europene	88
III.3.3. Caracterul direct aplicabil al dreptului Uniunii Europene	92
III.3.3.1. Principiul aplicabilității directe al dreptului Uniunii/comunitar	92
III.3.3.2. Principiul efectului direct al dreptului Uniunii/comunitar	93
III.3.4. Principii ce guvernează sistemul de competențe în Uniunea Europeană	96
III.3.4.1. Principiul competenței de atribuție	96
III.3.4.2. Principiul subsidiarității	104
III.3.4.3. Principiul proporționalității	108
III.3.4.4. Principiile subsidiarității și proporționalității potrivit Tratatului de la Lisabona	110
III.3.5. Alte principii pe care se întemeiază funcționarea Uniunii Europene	111

CAPITOLUL IV

IZVOARELE DREPTULUI UNIUNII	115
IV.1. Precizări prealabile	115
IV.2. Dreptul primar	116
IV.2.1. Tratatul - Tratatul asupra Uniunii Europene și Tratatul de Funcționare a Uniunii Europene	116
IV.2.2. Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene	120
IV.2.3. Actele de aderare ale statelor membre	121
IV.2.4. Convențiile între statele membre încheiate în aplicarea tratatelor comunitare	121
IV.2.5. Acordurile încheiate de reprezentanții statelor membre în cadrul Consiliului	123

IV.2.6. Alte acorduri între statele membre încheiate într-un domeniu de competență comunitară, respectiv o materie care a fost omisă de Tratat, TCE	123
IV.3. Dreptul derivat	124
IV.3.1. Precizări prealabile	124
IV.3.2. Actele juridice ale Uniunii	126
IV.3.3. Regulamentul	130
IV.3.4. Directiva	133
IV.3.5. Decizia	138
IV.3.6. Recomandarea și avizul	140
IV.3.7. Motivarea actelor juridice ale Uniunii	142
IV.3.8. Semnarea, publicarea, notificarea și intrarea în vigoare a actelor juridice ale Uniunii	143
IV.4. Principiile generale ale dreptului	147
IV.4.1. Precizări prealabile	147
IV.4.2. Modul de aplicare a principiilor generale ale dreptului	150
IV.4.3. Principiile aplicate de către Curtea de Justiție de la Luxemburg și forța lor juridică	151
IV.5. Acordurile (convențiile) încheiate de Comunitățile Europene - preluate prin succesiune de Uniunea Europeană	158
IV.5.1. Acordurile încheiate de Comunități cu state terțe sau organizații internaționale	158
IV.5.2. Actele unilaterale adoptate de organele instituite de către anumite acorduri externe ale Comunităților	159
IV.5.3. Acordurile încheiate de către statele membre cu state terțe	161
IV.5.4. Locul acordurilor externe în ordinea juridică comunitară/a Uniunii	162
IV.6. Jurisprudența Curții de Justiție de la Luxemburg (CJUE)	163

CAPITOLUL V

OBIECTIVELE UNIUNII EUROPENE	165
V.1. Reglementarea obiectivelor Uniunii Europene	165
V.2. Obiectivele cu caracter general	165
V.3. Obiectivele cu caracter specific	166
V.4. Complementaritatea obiectivelor generale cu cele specifice ale Uniunii Europene	173
V.5. Modalitățile principale de realizare a obiectivelor Uniunii Europene	176

CAPITOLUL VI

INSTITUȚIILE UNIUNII EUROPENE	179
VI.1. Cadrul instituțional al Uniunii Europene	179
VI.2. Organismele și organele ale Uniunii	180
VI.3. Principii pe care se fundamentează structura instituțională a Uniunii Europene	185
VI.4. Parlamentul European	188

VI.4.1. Reglementarea instituției Parlamentului European. Parlamentul European este adunarea aleasă în conformitate cu tratatele (TUE și TFUE, n.a) cu Actul din 20 septembrie 1976 privind alegerea membrilor PE prin vot universal direct și cu legislațiile naționale adoptate în aplicarea tratatelor.	188
VI.4.2. Componenta și organizarea Parlamentului European.....	190
VI.4.3. Funcțiile Parlamentului European.....	197
VI.4.3.a. Reglementarea funcțiilor Parlamentului European.....	197
VI.4.3.b. Definirea funcțiilor Parlamentului European.....	199
VI.4.3.c. Atribuțiile Parlamentului European în cadrul acțiunii externe a Uniunii.....	209
VI.4.3.d. Relațiile Parlamentului European cu parlamentele naționale.....	210
VI.5. Consiliul European.....	212
VI.5.1. Reglementarea instituției Consiliului European anterior Tratatului de la Lisabona.....	212
VI.5.2. Consiliului European potrivit Tratatului de la Lisabona.....	213
VI.5.3. Componenta și organizarea Consiliului European.....	213
VI.5.4. Funcționarea Consiliului European.....	215
VI.5.5. Funcțiile Consiliului European.....	216
VI.6. Consiliul.....	219
VI.6.1. Reglementarea instituției Consiliului.....	219
VI.6.2. Componenta și organizarea Consiliului.....	219
VI.6.3. Funcționarea Consiliului. Reuniunile Consiliului.....	226
VI.6.4. Modul de luare a deciziilor în cadrul Consiliului.....	227
VI.6.5. Funcțiile Consiliului.....	231
VI.7. Comisia Europeană.....	239
VI.7.1. Reglementarea instituției Comisiei Europene.....	239
VI.7.2. Componenta și organizarea Comisiei Europene.....	240
VI.7.3. Funcțiile Comisiei Europene.....	249
VI.7.3.a. Reglementarea funcțiilor Comisiei Europene.....	249
VI.7.3.b. Definirea funcțiilor Comisiei Europene.....	249
VI.8. Curtea de Justiție a Uniunii Europene.....	261
VI.8.1. Reglementarea instituției Curții de Justiție.....	261
VI.8.2. Componenta și organizarea Curții de Justiție.....	263
VI.8.2.1. Curtea de justiție – instanță reprezentativă.....	263
VI.8.2.2. Statutul membrilor Curții de Justiție și ai Tribunalului.....	264
VI.8.2.3. Grefa Curții de Justiție - grefierul și grefierii adjuncți.....	266
VI.8.2.4. Serviciile Curții de Justiție.....	266
VI.8.2.5. Președinția Curții și constituirea camerelor.....	267
VI.8.2.6. Funcționarea Curții de Justiție.....	268
VI.8.3. Funcțiile Curții de Justiție.....	269
VI.8.3.1. Reglementarea funcțiilor Curții de Justiție.....	269
VI.8.3.2. Curtea de justiție – instanță administrativă.....	270
VI.8.3.3. Curtea de Justiție – instanță constituțională.....	271
VI.8.3.4. Curtea de Justiție – Instanță internațională.....	272

VI.8.3.4.1. Curtea de Justiție – mai mult decât o instanță internațională.....	273
VI.8.3.5. Trimiterea preliminară – funcție specială de interpretare	274
VI.8.4. Competența Curții de Justiție.....	275
VI.8.4.1. Competența materială.....	275
VI.8.4.2. Competența funcțională.....	276
VI.8.5. Acțiunile în fața Curții de Justiție potrivit competenței acesteia	277
VI.8.5.1. Acțiunea în anulare (art. 263, 264 TFUE).....	279
VI.8.5.2. Excepția de ilegalitate (art. 277 TFUE, 156 TEuratom)	283
VI.8.5.3. Acțiunea în carență (art. 265 TFUE, 148 TEuratom).....	284
VI.8.5.4. Acțiunea în constatarea încălcării de către un stat membru a obligațiilor care îi revin în temeiul tratatelor (art. 258-260 TFUE, art. 141-143 TEuratom)	285
VI.8.5.5. Acțiunea împotriva sancțiunilor pecuniare.....	288
VI.8.5.6. Acțiuni introduse de agenții Uniunii	289
VI.8.5.7. Acțiunea în responsabilitate	290
VI.8.5.7.a. Acțiunea în responsabilitate extracontractuală a Uniunii Europene.....	290
VI.8.5.7.b. Acțiunea în responsabilitate contractuală a Uniunii Europene.....	292
VI.8.5.8. Recursul Curții de Justiție împotriva deciziilor Tribunalului	293
VI.8.5.9. Reexaminarea de către Curtea de Justiție a unor decizii adoptate de Tribunal în baza TFUE și a Statutului Curții de Justiție a UE	294
VI.8.5.10. Trimiterea preliminară în fața Curții de Justiție	295
VI.8.6. Tribunalul	298
VI.8.6.1. Necesitatea înființării Tribunalului/Tribunalul de Primă Instanță.....	298
VI.8.6.2. Componenta, organizarea și funcționarea Tribunalului	300
VI.8.6.3. Competența Tribunalului.....	301
VI.8.7. Tribunalele specializate.	303
VI.8.7.1. Tribunalul Funcției Publice a Uniunii Europene (TFPUE).....	304
VI.9. Curtea de Conturi a Uniunii Europene.....	306
VI.9.1. Reglementarea instituției Curții de Conturi a UE.....	306
VI.9.2. Componenta și organizarea Curții de Conturi	307
VI.9.3. Funcționarea Curții de Conturi a UE	309
VI.9.4. Atribuțiile Curții de Conturi a Uniunii Europene	310
VI.9.4.1. Reglementarea și definirea atribuțiilor Curții de Conturi a Uniunii Europene	310
VI.9.4.2. Exercițarea atribuțiilor Curții de Conturi a UE	312
VI.10. Banca Centrală Europeană	312
VI.10.1. Reglementarea Băncii Centrale Europene	312
VI.10.2. Obiectivele și misiunile Sistemului European al Băncilor Centrale - SEBC	313
VI.10.3. Componenta, organizarea și competențele Băncii Centrale Europene	314
VI.10.4. Băncile centrale naționale ale statelor membre	317

CAPITOLUL VII

ORGANELE CONSULTATIVE ALE UNIUNII EUROPENE	318
VII.1. Comitetul Economic și Social (CES) și Comitetul Științific și tehnic Euratom.....	318
VII.1.1. Reglementarea Comitetului Economic și Social	318
VII.1.2. Organizarea CES	318
VII.1.3. Componența Comitetului Economic și Social. Statutul membrilor	320
VII.1.4. Competența Comitetului Economic și Social.....	320
VII.1.5. Comitetul Științific și Tehnic Euratom (art. 134 TEuratom).....	322
VII.2. Comitetul Regiunilor (CR)	323
VII.2.1. Reglementarea Comitetului Regiunilor	323
VII.2.2. Organizarea Comitetului Regiunilor	324
VII.2.3. Componența Comitetului Regiunilor. Statutul membrilor	325
VII.2.4. Competența Comitetului Regiunilor	326
VII.3. Banca Europeană de Investiții	327
VII.3.1. Reglementarea Băncii Europene de Investiții	327
VII.3.2. Componența și competența Băncii Europene de Investiții.....	327

CAPITOLUL VIII**PROCEDURI DE ADOPTARE A ACTELOR JURIDICE (A DECIZIILOR)**

ÎN UNIUNEA EUROPEANĂ	329
VIII 1. Instituțiile cu funcții decizionale în Uniunea Europeană.....	329
VIII.2. Procedurile utilizate în adoptarea actelor juridice în procesul de evoluție a Uniunii Europene	330
VIII.3. Reglementarea procedurilor adoptare a actelor juridice în Uniunea Europeană	332
VIII.3.1. Procedura legislativă ordinară.....	333
VIII.3.2. Proceduri legislative speciale.....	335
VIII.3.3. Proceduri de adoptare a actelor juridice fără caracter legislativ	336
BIBLIOGRAFIE	339